

Başvuru Numarası : 2024/2081
Toplantı Tarihi/Sayısı : 03.02.2025/55
Karar Numarası : 2025/11
Başvuran : S.K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : İzmir 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın bulunduğu ceza infaz kurumunda kendisine keyfi disiplin soruşturmaları açıldığı ve disiplin cezaları verildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

- a. Tekerlekli sandalyeye bağımlı, bakıma muhtaç olduğunu,
- b. Engelli olması nedeniyle sayıma kalkamadığını, bu nedenle Kurum İdaresinin kendisine disiplin cezası verdiğini,
- c. Disiplin cezasının İnfaz Hâkimliği tarafından iptal edildiğini,
- ç. Dini inancı gereği Cuma günleri felç rahatsızlığıyla ilgili ilacını almadığını, ilacını almadığı gerekçesiyle hakkında disiplin soruşturması açıldığını fakat Kurumumuza başvuruda bulunması nedeniyle disiplin cezası verilmesine yer olmadığına dair karar verilerek olayın kapatıldığını iddia etmektedir.

3. Muhatap İzmir 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

- a. 4/2/2022 tarihinde sabah sayımı için başvuranın odasına gidildiği,
- b. Başvuranın yatakta yatar vaziyette olduğu, neden sayım zamanı oda önüne gelmediği sorulduğunda, "Ben sayıma kalkmıyorum. Tutanak tutun, sayımı protesto ediyorum" dediğinin anlaşıldığı,
- c. Başvuran hakkında disiplin soruşturması başlatıldığı, disiplin soruşturması sonucunda disiplin cezası aldığı,
- ç. Başvuranın İnfaz Hâkimliğine itiraz yolunu kullanması sonucunda itirazının kabul edildiği,
- d. 11/8/2023 tarihinde başvuranın odasına görevli infaz ve koruma memurları tarafından kontrollü ilacının verilmek üzere girildiği,
- e. İlacı içmesi için başvurana seslenildiğinde, kontrollü olarak kullandığı sabah ilaçlarını içmeyeceğini söylediği,
- f. Bunun üzerine neden içmek istemediğine dair dilekçe vermesi gerektiğinin söylendiği,
- g. Dilekçe vermek istemediğini sözlü olarak beyan etmesi üzerine, bir müddet beklenildikten sonra

görevli infaz ve koruma memurların odadan ayrıldığı,

ğ. Tutanağa istinaden hükümlü hakkında disiplin soruşturması başlatıldığı ve hakkında yapılan eylem ile ilgili kusurlu olmadığı anlaşıldığından Kurum Disiplin Kurulu Başkanlığının kararı ile “*disiplin cezası verilmesine yer olmadığına dair karar*” verildiği belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle; dini inancı gereği ilacını almaması nedeniyle kendisine soruşturma açıldığı, diğer engelli mahpuslara sayıma kalkmadıkları için soruşturma açılmadığı ve engelli olması nedeniyle sayıma kalkmadığı iddiaları tekrar edilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın “*Yargı yetkisi*” başlıklı 9’uncu maddesi şöyledir:

“*Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.*”

6. Anayasa’nın “*Mahkemelerin bağımsızlığı*” başlıklı 138’inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“*Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. (...)*”

7. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “*Amaç ve kapsam*” başlıklı 1’inci maddesi şöyledir:

“(1) Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir.”

8. 6701 sayılı Kanun’un “*Kurumun görevleri*” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

“(1) Kurumun görevleri şunlardır; ... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ...i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ...”

9. 6701 sayılı Kanun’un “*Başvurular*” başlıklı 17’nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(...)”

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

(...)

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

10. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “*Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar*” başlıklı 40’inci maddesi şöyledir:

“(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu

kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.”

11. Mezkûr Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... yönlerinden incelenir.”

12. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularda ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

14. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

15. 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu’nun “İnfaz hâkimliklerinin görevleri” başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrasına göre: “İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır: (...) (3) Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak. (...)”

16. 4675 sayılı Kanun’un “İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar” başlıklı 6’ncı maddesinin beşinci fıkrasına göre: “İtiraz, infaz hâkimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz.”

17. Başvuran, kendisine keyfi nedenlerle disiplin cezalarının verildiğini iddia etmektedir. Başvuranın dilekçesi ve muhatap Kurumca gönderilen belgelerin incelenmesinden; başvuran hakkında 4/2/2022 tarihinde yapılan sabah sayımında oda önüne gelmediği ve sayım yapan görevlilere “Ben sayıma kalkmıyorum, tutanak tutun, sayımı protesto ediyorum” şeklinde sözler sarf ettiğinden bahisle disiplin soruşturması açıldığı ve Kurum Disiplin Kurulunun 18/2/2022 tarihli ve ... sayılı kararıyla “Kurum görevlilerine karşı uygunsuz söz sarf etmek veya davranışta bulunmak” eyleminden dolayı 1 ay tüm etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezasıyla cezalandırılmasına karar verildiği, söz konusu cezaya başvuran tarafından itirazda bulunulması üzerine Karşıyaka 2. İnfaz Hâkimliğinin 16/3/2022 tarihli ve ... sayılı kararıyla Disiplin Kurulu kararının iptaline hükmedildiği; 11/8/2023 tarihinde ise başvurana kontrollü ilaçlarını vermek üzere gelen görevli memurlara başvuran tarafından ilaçlarını içmeyeceğinin ve bu hususta dilekçe de vermeyeceğinin söylendiğinden bahisle

disiplin soruşturması açılmış ise de Kurum Disiplin Kurulunun 1/9/2023 tarihli ve ... sayılı kararıyla isnat edilen eylemde kusurlu olmadığı anlaşıldığından disiplin cezası verilmesine yer olmadığına karar verildiği görülmüş olup; başvuranın, dini inancı gereği Cuma günü ilacını içmemesi nedeniyle başlatılan disiplin soruşturması sonucunda "*disiplin cezası verilmesine yer olmadığına dair karar verildiği*" ve başvuranın disiplin cezası almadığı, sayımda oda önüne gelmemesi nedeniyle verilen disiplin cezası hakkında ise İnfaz Hâkimliğince verilen bir kararın bulunduğu anlaşılmıştır.

18. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

19. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesinde ise yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin Kurumun görev alanına girmediği hükme bağlanmıştır.

20. Başvuranın talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, talebin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu sebeple kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

3/2/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

